

ДЕРЖАВНА ЕКОЛОГІЧНА ІНСПЕКЦІЯ УКРАЇНИ

01042, м. Київ, Новопечерський пров. 3, корпус 2, тел./факс: (044) 521-20-40, тел. (044) 521-20-56
E-mail: info@dei.gov.ua, сайт: www.dei.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 37508533

№ _____

від “__” _____ 20__ р.

на № _____

від “__” _____ 20__ р.

**Державна регуляторна служба
України**

вулиця Арсенальна, 9/11, м. Київ, 01011

Про погодження проекту наказу

Державна екологічна інспекція України надсилає на погодження проект наказу Міністерства екології та природних ресурсів України «Про затвердження Методики розрахунку розмірів відшкодування збитків, які заподіяні державі в результаті наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря», який розроблено на виконання статті 2 Закону України «Про охорону атмосферного повітря», статті 68 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища».

Просимо погодити проект наказу у найкоротший строк.

- Додатки: 1. Проект наказу на 15 арк. в 1 прим.
2. Пояснювальна записка на 5 арк. в 1 прим.
3. Аналіз регуляторного впливу на __ арк. в 1 прим.
4. Повідомлення про оприлюднення та скріншот сторінки офіційного веб-сайту на 2 арк. в 1 прим.

В.о. Голови

І. ЯКОВЛЄВ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до наказу Міністерства екології та природних ресурсів України
“Про затвердження Методики розрахунку розмірів відшкодування
збитків, які заподіянні державі в результаті наднормативних викидів
забруднюючих речовин в атмосферне повітря”

Мета: встановлення єдиного підходу до визначення розмірів відшкодування збитків, заподіяних державі в результаті наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами (організованими та неорганізованими) суб'єктів господарювання.

1. Підстава розроблення проекту акта

Проект акта розроблено відповідно до Закону України «Про охорону атмосферного повітря» та статті 68 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», з метою удосконалення процедури визначення розмірів шкоди при здійсненні наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Розроблення та прийняття акта обумовлено необхідністю перегляду діючої Методики розрахунку розмірів відшкодування збитків, які заподіянні державі в результаті наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря з метою приведення до вимог чинних нормативно-правових актів.

А також передбачено встановлення єдиного підходу до визначення розмірів відшкодування збитків, заподіяних державі в результаті наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами (організованими та неорганізованими) суб'єктів господарювання.

Відсутність такої методики унеможливить нарахування збитків завданих державі внаслідок забруднення атмосферного повітря та невиконання заходів щодо скорочення викидів забруднюючих речовин. Такі дії приведуть до безкарності суб'єктів господарювання, які порушують вимоги природоохоронного законодавства у частині охорони атмосферного повітря, подальшого безвідповідального його забруднення та ненадходження до бюджету коштів на природоохоронні заходи у галузі охорони атмосферного повітря.

Дія наказу поширюється на державних інспекторів України з охорони навколишнього природного середовища та державних інспекторів з охорони навколишнього природного середовища відповідних територій та визначає розрахунок розмірів відшкодування збитків, які заподіянні державі в результаті наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря.

3. Суть проекту акта

Суттю проекту наказу є встановлення єдиного підходу до визначення розмірів відшкодування збитків, заподіяних державі в результаті наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами

(організованими та неорганізованими) суб'єктів господарювання та забезпечення прав громадян на безпечне довкілля, які гарантовані Конституцією України, поліпшення екологічної ситуації в країні та для реалізації Державною екологічною інспекцією України та її територіальними органами повноважень, визначених законодавством України.

4. Правові аспекти

У цій сфері правового регулювання діють такі нормативно-правові акти: Закон України "Про охорону навколишнього природного середовища; Закону України "Про охорону атмосферного повітря".

4¹. Відповідність засадам реалізації органами виконавчої влади принципів державної політики цифрового розвитку

В проекті акта відсутні положення, які стосуються питань принципів державної політики цифрового розвитку.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація наказу не потребує додаткових видатків з Державного бюджету України та місцевих бюджетів.

6. Прогноз впливу

Проект наказу не впливає на ринок праці.

Проект наказу не впливає на громадське здоров'я.

Проект наказу не впливає на екологію та навколишнє природне середовище.

Проект наказу не впливає на інші сфери суспільних відносин.

Проект наказу не вплине на ринкове середовище та є регуляторним актом.

Проект наказу не стосується питання розвитку адміністративно-територіальних одиниць.

Реалізація наказу не впливає на ринок праці.

6¹. Стратегічна екологічна оцінка

Проектом акта не затверджується документ державного планування, підготовлений з урахуванням особливостей, передбачених Законом України «Про стратегічну екологічну оцінку».

7. Позиція заінтересованих сторін

Реалізація положень проекту наказу не матиме вплив на ключові інтереси окремих верств (груп) населення, об'єднаних спільними інтересами, суб'єктів господарювання.

Проект наказу не стосується соціально-трудової сфери, питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громадян, місцевого та регіонального розвитку.

Проект наказу не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності.

8. Громадське обговорення

З метою проведення громадського обговорення проект наказу розміщено на офіційних веб-сайтах Мінприроди: www.menr.gov.ua та Державної екологічної інспекції України <http://dei.gov.ua>.

9. Позиція заінтересованих органів

Проект наказу потребує погодження з Міністерством економічного розвитку і торгівлі України, Міністерством фінансів України та Державною регуляторною службою України.

Проект наказу підлягає державній реєстрації в Міністерстві юстиції України.

10. Правова експертиза

Проект наказу потребує проведення державної правової експертизи Міністерством юстиції України.

11. Запобігання дискримінації

У проекті наказу відсутні положення, що містять ознаки дискримінації.

11¹. Відповідність принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків

У проекті наказу відсутні положення, які порушують принципи забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

12. Запобігання корупції

У проекті наказу відсутні правила і процедури, які можуть містити ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень пов'язаних з корупцією.

13. Прогноз результатів

Прийняття наказу забезпечить встановлення єдиного підходу до визначення розмірів відшкодування збитків, заподіяних державі в результаті наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами (організованими та неорганізованими) суб'єктів господарювання.

**В.о Голови Державної
екологічної інспекції України**

І. ЯКОВЛЄВ

_____ 2019 р.

ПРОГНОЗ ВПЛИВУ

реалізації акту на ключові інтереси заінтересованих сторін до проекту наказу Міністерства екології та природних ресурсів України «Про затвердження Методики розрахунку розмірів відшкодування збитків, які заподіяні державі в результаті наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря»

1. Короткий опис суті проекту акту

Держекоінспекцією пропонується затвердити Методику розрахунку розмірів відшкодування збитків, які заподіяні державі в результаті наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря.

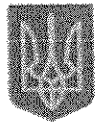
Прийняття проекту акту забезпечить:

встановлення єдиного підходу до визначення розмірів відшкодування збитків, заподіяних державі в результаті наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами (організованими та неорганізованими) суб'єктів господарювання;
прозоре та зрозуміле нарахування збитків;
наповнення державного бюджету;
зменшення ризику корупційних зловживань.

2. Прогноз впливів на ключові інтереси заінтересованих сторін

Заінтересована сторона	Ключовий інтерес	Очікуваний (позитивний чи негативний) вплив на ключовий інтерес із зазначенням передбачуваної динаміки змін основних показників (у числовому чи якісному вимірі)		Пояснення (чому саме реалізація акту призведе до очікуваного впливу)
		короткостроковий вплив (до року)	середньостроковий вплив (більше року)	

<p>Суб'єкти господарювання щодо яких виявлено факти забруднення атмосферного повітря</p>	<p>Уникнути відшкодування збитків, заподіяних державі в результаті наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами (організованими та неорганізованими) суб'єктів господарювання</p>	<p>Негативний</p>	<p>Негативний</p>	<p>Встановлення єдиного підходу до визначення розмірів відшкодування збитків, заподіяних державі в результаті наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами (організованими та неорганізованими) суб'єктів господарювання. Наповнення державного бюджету. Зменшення ризику корупційних зловживань.</p>
<p>Державні службовці Держекоінспекції та її територіальних міжрегіональних територіальних органів, що здійснюють перевірки та розраховують збитки (десятки людей)</p>	<p>Прозоре та зрозуміле нарахування збитків</p>	<p>Позитивний</p>	<p>Позитивний</p>	<p>Встановлення єдиного підходу до визначення розмірів відшкодування збитків, заподіяних державі в результаті наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами (організованими та неорганізованими) суб'єктів господарювання. Зменшення ризику корупційних зловживань.</p>

МІНІСТЕРСТВО ЕКОЛОГІЇ ТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ
НАКАЗ

м. Київ

№ _____

Про затвердження Методики
розрахунку розмірів відшкодування
збитків, які заподіяні державі в результаті
наднормативних викидів забруднюючих
речовин в атмосферне повітря

Відповідно до статті 2 Закону України «Про охорону атмосферного повітря» та статті 68 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», з метою визначення розмірів шкоди при здійсненні наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Методику розрахунку розмірів відшкодування збитків, які заподіяні державі в результаті наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря, що додається.

* 025085

2. Визнати таким, що втратив чинність, наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 10 грудня 2008 року № 639 «Про затвердження Методики розрахунку розмірів відшкодування збитків, які заподіяні державі в результаті наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 21 січня 2009 року за № 48/16064.

3. Державній екологічній інспекції України (Яковлев І.О.) забезпечити подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України в установленому порядку.

4. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

Міністр

Олег СЕМЕРАК

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказ Міністерства екології та
природних ресурсів України
від 22 травня 2019 № 180

МЕТОДИКА

розрахунку розмірів відшкодування збитків, які заподіяні державі в результаті наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря

І. Загальні положення

1. Методика розрахунку розмірів відшкодування збитків, які заподіяні державі в результаті наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря (далі – Методика) розроблена відповідно до Законів України «Про охорону навколишнього природного середовища» та «Про охорону атмосферного повітря».

2. Методика встановлює порядок визначення розмірів відшкодування збитків, заподіяних державі в результаті наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами (організованими та неорганізованими) юридичними особами незалежно від форми власності та господарювання, фізичними особами-підприємцями, а також юридичними особами-нерезидентами.

3. Методика не застосовується при виявленні порушень законодавства про охорону навколишнього природного середовища, вчинених юридичними особами незалежно від форми власності та господарювання, фізичними особами, фізичними особами-підприємцями, а також юридичними особами-нерезидентами внаслідок викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря із пересувних джерел, а також діяльність яких пов'язана з впливом фізичних та біологічних факторів на його стан.

4. Методика застосовується державними інспекторами України з охорони навколишнього природного середовища та державними інспекторами з охорони навколишнього природного середовища відповідних територій (далі - державні інспектори) при розрахунку розмірів відшкодування збитків, заподіяних державі внаслідок порушення законодавства про охорону атмосферного повітря, які

виявлені за результатами заходів державного нагляду (контролю) за додержанням вимог юридичними особами незалежно від форми власності та господарювання, фізичними особами, фізичними особами-підприємцями, а також юридичними особами-нерезидентами природоохоронного законодавства.

5. У Методиці терміни вживаються в такому значенні:

аварійний викид - викид забруднюючих речовин в атмосферне повітря, який стався внаслідок промислової чи транспортної аварії;

викид - надходження в атмосферне повітря забруднюючих речовин або суміші таких речовин;

газовий (газопиловий) потік - газ, що містить забруднюючу речовину або забруднюючі речовини в будь-якому агрегатному стані й організовано відводиться від джерела утворення забруднюючих речовин та (або) стаціонарного джерела забруднення атмосфери;

газохід - складова технологічної або вентиляційної системи для транспортування газового потоку, виготовлена з різного матеріалу і різної форми поперечного перерізу (труба, повітропровід; димовий або вентиляційний канал; димова труба; вентиляційна шахта);

джерело викиду забруднюючих речовин - об'єкт (підприємство, цех, агрегат, установка тощо), з якого надходять в атмосферне повітря забруднююча речовина або суміші таких речовин;

джерело утворення забруднюючих речовин - об'єкт, у якому відбувається утворення забруднюючих речовин;

забруднююча речовина - речовина хімічного або біологічного походження, що присутня або надходить в атмосферне повітря і може прямо або опосередковано справляти негативний вплив на здоров'я та стан навколишнього природного середовища;

залповий викид - викид забруднюючих речовин в атмосферне повітря, який кількісно та якісно передбачений технологічним регламентом виробництва і перевищує в декілька разів величини викидів, що встановлені при нормальному веденні технологічного процесу. Тривалість залпового викиду визначається згідно з картою виробничого процесу. Дозволений обсяг залпових викидів не повинен перевищувати трикратне значення гранично допустимого викиду відповідно до законодавства;

організований викид - викид, який надходить в атмосферне повітря через спеціально споруджені газоходи, труби, аераційні ліхтарі та інші споруди;

неорганізований викид - викид, який надходить в атмосферне повітря у вигляді ненаправлених потоків пилогазоповітряної суміші від джерел забруднення, не оснащених спорудами для відведення газів, газоходами, трубами та іншими спорудами;

стаціонарне джерело забруднення атмосфери – підприємство, цех, агрегат, установка або інший нерухомий об'єкт, труба, газохід, що зберігає свої просторові координати протягом певного часу і здійснює викиди забруднюючої речовини або суміші таких речовин в атмосферне повітря;

норматив гранично допустимого викиду забруднюючої речовини стаціонарного джерела - гранично допустимий викид забруднюючої речовини або

суміші цих речовин в атмосферне повітря від стаціонарного джерела викиду. Гранично допустима концентрація викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря досягається без розбавлення повітря і ґрунтується на величинах об'єму газів, які приведені до таких нормальних умов:

якщо гази, - температура 273 К, тиску 101,3 кПа (без поправок на вміст кисню чи вологи);

якщо газоподібні продукти горіння, - температура 273 К, тиск 101,3 кПа, сухий газ; 3 % кисню для рідкого і газоподібного палива, 6 % кисню для твердого палива; 15 % кисню для газових турбін і дизельних двигунів;

технологічний норматив допустимого викиду забруднюючої речовини – гранично допустимий викид забруднюючої речовини або суміші цих речовин, який визначається у місці його виходу з устаткування, мг/куб.м.;

затверджений гранично допустимий викид - дозволений обсяг викиду забруднюючої речовини, який встановлений у дозволі на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами:

для джерел утворення - встановлений технологічний норматив допустимого викиду забруднюючих речовин для окремих типів обладнання у місці їх виходу з устаткування (або газоочисного обладнання, яке встановлене безпосередньо за джерелом утворення викидів) у мг/куб.м;

для стаціонарних джерел викидів, які віднесені до основних, у мг/куб.м,

для джерел викидів, віднесених до інших, у мг/куб.м;

для джерел викидів, на які не встановлені нормативи гранично допустимих викидів, відповідно до законодавства, у г/с;

концентрація забруднюючої речовини - кількість забруднюючої речовини, що міститься в одиниці об'єму або масі газу, що надходить в атмосферне повітря, мг/куб.м;

масова концентрація забруднюючої речовини, ρ_{Vi} - відношення маси забруднюючої речовини (компонент В) до об'єму аспірованого при відборі проби газу (i - тої об'єднаної проби), мг/куб.м;

об'єднана проба – представницька проба, яка характеризує концентрацію забруднюючої речовини за двадцятихвилинний проміжок часу по всьому вимірювальному перерізу газоходу;

масова витрата забруднюючої речовини (потужність викиду), q_m - кількість забруднюючої речовини, що надходить в атмосферне повітря за одиницю часу, визначається як добуток масової концентрації цієї речовини та об'ємної витрати газопилового потоку, г/с;

об'ємна витрата газопилового потоку – об'єм газопилового потоку, який проходить через задану площу за одиницю часу. Визначається як добуток значення середньої швидкості газопилового потоку та площі вимірювального перерізу газоходу (труби), q_v - за реальних умов, q_{v0} - за нормальних умов, q_{v0k} - за нормальних умов та у перерахунку на регламентований вміст кисню, q_{vcr} - за стандартних умов (за нормальних умов та у перерахунку на сухий газ і регламентований вміст кисню), куб.м/с.

II. Визначення наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря

1. Наднормативними викидами забруднюючих речовин в атмосферне повітря вважаються:

1) викиди забруднюючих речовин, які перевищують затверджені гранично допустимі викиди, установлені дозволом на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами;

2) викиди забруднюючих речовин, на які відсутній дозвіл на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами (організованими та неорганізованими), викиди яких підлягають регулюванню відповідно до законодавства;

3) викиди, що здійснюються з перевищенням технологічних нормативів допустимих викидів забруднюючих речовин із устаткування, установлених дозволом на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами;

4) викиди, які здійснюються у разі невиконання в установлені в дозволі на викиди забруднюючих речовин терміни запланованих заходів щодо скорочення викидів забруднюючих речовин;

5) залпові викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря, які кількісно та якісно передбачені технологічними регламентами виробництв і перевищують трикратне значення гранично допустимого викиду відповідно до законодавства.

6) залпові викиди забруднюючих речовин, які не передбачені технологічними регламентами виробництв;

7) аварійні викиди.

2. Факт наднормативного викиду забруднюючих речовин в атмосферне повітря встановлюється державними інспекторами за результатами інструментально-лабораторних методів контролю, документальної перевірки юридичних осіб незалежно від форми власності та господарювання, фізичних осіб, фізичних осіб-підприємців, а також юридичних осіб-нерезидентів та розрахунковими методами.

3. При визначенні наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря інструментально-лабораторними методами контролю використовуються результати вимірювань, отримані:

територіальними та міжрегіональними територіальними органами Держекоінспекції, уповноваженими на проведення відповідних вимірювань;

юридичними особами незалежно від форми власності та господарювання, фізичними особами-підприємцями, а також юридичними особами-нерезидентами при здійсненні виробничого контролю за дотриманням встановлених нормативів викидів забруднюючих речовин. Такі результати вимірювань мають бути зафіксовані у робочих журналах лабораторій або у звітах про інструментально-лабораторні вимірювання.

4. Результати вимірювань масової концентрації *i*-тої забруднюючої речовини повинні характеризувати її вміст за двадцятихвилинний проміжок часу по всьому вимірному перерізу газоходу.

Результати вимірювань масової концентрації та об'ємної витрати газопилового потоку (зведені до нормальних або стандартних умов, у перерахунку на сухий газ, приведені до регламентованого вмісту кисню) обчислюються з урахуванням похибок вимірювання, регламентованих відповідними методиками вимірювань та іншими нормативними документами.

Розряд останньої цифри результату вимірювань та останньої значущої цифри похибки вимірювань повинні відповідати один одному.

При порівнянні результатів вимірювань масової концентрації та масової витрати забруднюючих речовин з установленими нормативами гранично допустимого викиду значення похибок вимірювання не враховуються.

5. Результати вимірювань масової концентрації та масової витрати забруднюючої речовини, які характеризують уміст цієї забруднюючої речовини за двадцятихвилинний проміжок часу по всьому вимірювальному перерізу газоходу (труби), вважаються такими, що не перевищують значення відповідного нормативу гранично допустимого викиду, якщо значення кожного результату вимірювання не перевищує значення встановленого нормативу гранично допустимого викиду.

6. Результати вимірювань, отримані при здійсненні безперервного автоматизованого контролю, які характеризують уміст забруднюючої речовини по всьому вимірному перерізу газоходу, вважаються такими, що не перевищують значень відповідних нормативів, якщо одночасно виконуються такі умови:

значення осереднених результатів за добу не перевищують установленого нормативу гранично допустимого викиду;

97% усіх середніх значень, виміряних за двадцятихвилинний інтервал, не перевищують установленого значення нормативу гранично допустимого викиду;

3% середніх значень, виміряних за двадцятихвилинний інтервал, не перевищують 1,2 встановленого значення нормативу гранично допустимого викиду.

7. Розрахункові методи визначення наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря та об'ємної витрати газопилового потоку застосовуються у випадках:

1) викиду забруднюючих речовин від джерел викидів, які здійснюються без дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами юридичних осіб незалежно від форми власності та господарювання, фізичних осіб, фізичних осіб–підприємців, а також юридичних осіб–нерезидентів;

2) викиду забруднюючих речовин в атмосферне повітря внаслідок невиконання в установлені в дозволі на викиди забруднюючих речовин терміни запланованих заходів щодо скорочення викидів забруднюючих речовин;

3) аварійного викиду;

4) викиду забруднюючих речовин в атмосферне повітря внаслідок несанкціонованого спалювання відходів різного походження, пожнивних залишків та іншої рослинності;

5) об'ємної витрати газопилового потоку (димових газів) від паливовикористовуючого обладнання за відсутності технічних можливостей для інструментально-лабораторного вимірювання (конструктивні особливості газоходів).

8. За результатами перевірки юридичної особи незалежно від форми власності та господарювання, фізичної особи, фізичної особи-підприємця, а також юридичної особи–нерезидента складається акт перевірки в установленому законодавством порядку.

III. Розрахунок маси наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря

1. Розрахунок маси наднормативного викиду забруднюючої речовини в атмосферне повітря від джерела викиду забруднюючих речовин, віднесеного до основних джерел викидів, здійснюється за формулою

$$m_i = 3,6 \times 10^{-6} \times (\bar{\rho}_{Vi} - \rho_{Vнорм}) \times q_{V_0} \times T, \quad (1),$$

де m_i - маса наднормативного викиду i -тої забруднюючої речовини в атмосферне повітря від джерела викиду цієї забруднюючої речовини, т;

$\bar{\rho}_{Vi}$ - середнє значення масової концентрації i -тої забруднюючої речовини за результатами вимірювань вмісту цієї забруднюючої речовини у трьох послідовно відібраних об'єднаних пробах, мг/куб.м;

$\rho_{Vнорм}$ - значення затвердженого нормативу викиду i -тої забруднюючої речовини, наведеного в дозволі на викид, мг/куб.м;

q_{V_0} - значення об'ємної витрати газопилового потоку від джерела викиду i -тої забруднюючої речовини, приведене до нормальних умов, куб.м/с;

або за формулою

$$m_i = 3,6 \times 10^{-3} \times (\bar{q}m_i - qm_{норм}) \times T, \quad (2),$$

де m_i - маса наднормативного викиду i -тої забруднюючої речовини в атмосферне повітря від джерела викиду цієї забруднюючої речовини, т;

$\bar{q}m_i$ - середнє значення масової витрати i -тої забруднюючої речовини за результатами вимірювань у трьох послідовно відібраних об'єднаних пробах, г/с;

$qm_{норм}$ - значення затвердженого нормативу викиду i -тої забруднюючої речовини, наведеного в дозволі на викид, г/с;

T - час роботи джерела викиду i -тої забруднюючої речовини в режимі наднормативного викиду, год.

2. Розрахунок маси наднормативного викиду забруднюючої речовини в атмосферне повітря від джерел викидів забруднюючих речовин, віднесених до інших, і на які не встановлені нормативи гранично допустимих викидів відповідно до законодавства, здійснюється за формулою

$$m_i = 3,6 \times 10^{-6} \times (\bar{\rho}_{Vi} - \rho_{Vнорм}) \times q_{V_0} \times T, \quad (3),$$

де m_i - маса наднормативного викиду i -тої забруднюючої речовини в атмосферне повітря від джерела викидів забруднюючих речовин, віднесених до інших, т;

$\rho_{вi}$ - середнє значення масової концентрації i -тої забруднюючої речовини за результатами вимірювань у трьох послідовно відібраних об'єднаних пробах, мг/куб.м;

$\rho_{внорм}$ - значення затвердженого нормативу викиду i -тої забруднюючої речовини, наведеного в дозволі на викид, мг/куб.м;

q_{v_0} - значення об'ємної витрати газопилового потоку від джерела викиду i -тої забруднюючої речовини, приведене до нормальних умов, куб.м/с;

або за формулою

$$m_i = 3,6 \times 10^{-3} \times (\bar{q}_{m_i} - q_{m_{норм}}) \times T, \quad (4),$$

де m_i - маса наднормативного викиду i -тої забруднюючої речовини в атмосферне повітря від джерела викидів забруднюючих речовин, віднесених до інших, т;

q_{m_i} - значення масової витрати i -тої забруднюючої речовини, розраховане за результатами вимірювань масової концентрації цієї забруднюючої речовини у трьох послідовно відібраних об'єднаних проб, г/с;

$q_{m_{норм}}$ - значення затвердженого нормативу викиду i -тої забруднюючої речовини, наведеного в дозволі на викид, г/с;

T - час роботи джерела викиду i -тої забруднюючої речовини в режимі наднормативного викиду, год.

3. Розрахунок маси наднормативного викиду газоподібної забруднюючої речовини в атмосферне повітря від паливовикористовуючого обладнання (у продуктах горіння) здійснюється за формулою

$$m_i = 3,6 \times 10^{-6} \times (\bar{\rho}'_{вi} - \rho'_{внорм}) \times q_{v_{0ст}} \times T, \quad (5),$$

де m_i - маса наднормативного викиду i -тої забруднюючої речовини в атмосферне повітря від паливовикористовуючого обладнання, т;

$\rho'_{вi}$ - середнє значення масової концентрації i -тої забруднюючої речовини, за результатами вимірювань вмісту цієї забруднюючої речовини та кисню у трьох послідовно відібраних об'єднаних пробах, приведене до регламентованого вмісту кисню, мг/куб.м;

$\rho'_{внорм}$ - значення затвердженого нормативу викиду i -тої забруднюючої речовини, приведене до регламентованого вмісту кисню, наведеного в дозволі на викид, мг/куб.м;

$q_{v_{0ст}}$ - значення об'ємної витрати газопилового потоку від джерела викиду i -тої забруднюючої речовини, приведене до стандартних умов, куб.м/с;

T - час роботи джерела викиду i -тої забруднюючої речовини в режимі наднормативного викиду, год.

1) Значення масової концентрації i -тої забруднюючої речовини, приведені до регламентованого вмісту кисню, здійснюються за формулою

$$\rho'_{Bi} = \rho_{Bi} \times (21 - \varphi_{O_2\text{рег}}) / (21 - \varphi_{O_2\text{вимір}}), \quad (6),$$

де ρ'_{Bi} - значення масової концентрації i -тої забруднюючої речовини, приведені до регламентованого вмісту кисню, мг/куб.м;

ρ_{Bi} - значення масової концентрації i -тої забруднюючої речовини, приведені до нормальних умов (результат вимірювання i -тої об'єднаної проби), мг/куб.м;

$\varphi_{O_2\text{рег}}$ - регламентований вміст кисню (3%, 6%, 15%) або інший відповідно до технологічного регламенту;

$\varphi_{O_2\text{вимір}}$ - об'ємна частка кисню за результатом вимірювання, %.

Значення об'ємної витрати газопилового потоку від джерела викиду i -тої забруднюючої речовини, приведені до регламентованого вмісту кисню, здійснюються за формулою

$$q_{v0k} = q_{v0} \times (21 - \varphi_{O_2\text{вимір}}) / (21 - \varphi_{O_2\text{рег}}), \quad (6.1),$$

де q_{v0} - об'ємна витрата газопилового потоку за нормальних умов, куб.м/с;

$\varphi_{O_2\text{вимір}}$ - об'ємна частка кисню за результатом вимірювання, %;

$\varphi_{O_2\text{рег}}$ - регламентований вміст кисню (3%, 6%, 15%) або інший відповідно до технологічного регламенту.

2) У разі конструктивних особливостей газоходів, що унеможливають інструментальне вимірювання необхідних параметрів для визначення об'ємної витрати газопилового потоку (димових газів) від паливовикористовуючого обладнання (котел), її значення розраховується на основі відомостей щодо обсягів витраченого палива, розраховується на основі відомостей щодо обсягів витраченого палива, коефіцієнту надлишку повітря, табличних величин теоретичних (питомих) об'ємів продуктів горіння (димових газів) та повітря, необхідного для спалювання 1 м³ або 1 кг палива при коефіцієнті надлишку повітря $\alpha=1$, наданих юридичними особами незалежно від форми власності та господарювання, фізичними особами, фізичними особами-підприємцями, а також юридичними особами-нерезидентами у вигляді довідки.

У цьому разі розрахунок значення об'ємної витрати газопилового потоку (димових газів) здійснюється за формулою

$$q_{v0c} = B \times [V_r^0 + V_b^0 \times (\alpha - 1)] / 3600, \quad (7),$$

де q_{v0c} - значення об'ємної витрати газопилового потоку (димових газів) від джерела викиду або утворення i -тої забруднюючої речовини, приведені до нормальних умов та сухий газ, куб.м/с;

B - витрата палива, приведена до нормальних умов (температура 273 К, тиск 101,3 кПа), н. куб.м/год;

$V_{г}^0$ – теоретичний об'єм продуктів горіння (димових газів), куб.м/куб.м;

$V_{в}^0$ - теоретичний об'єм повітря, необхідного для спалювання 1 куб.м або 1 кг палива при $\alpha = 1$, куб.м/куб.м або куб.м/кг;

α (альфа) - коефіцієнт надлишку повітря (розраховане значення показника, за результатами вимірювань показників роботи котла та вимірювань масової концентрації i -тої забруднюючої речовини).

4. Розрахунок маси наднормативного викиду забруднюючих речовин в атмосферне повітря при перевищенні технологічних нормативів допустимих викидів забруднюючих речовин із устаткування (крім газоподібних продуктів горіння) здійснюється за формулою

$$m_i = 3,6 \times 10^{-6} \times (\bar{\rho}_{Bi} - \rho_{Втехн}) \times q_{v_0} \times T, \quad (8),$$

де m_i - маса наднормативного викиду i -тої забруднюючої речовини в атмосферне повітря від джерела утворення цієї забруднюючої речовини, т;

$\bar{\rho}_{Bi}$ - середнє значення масової концентрації i -тої забруднюючої речовини за результатами вимірювань вмісту цієї забруднюючої речовини у трьох послідовно відібраних об'єднаних пробах, мг/куб.м;

$\rho_{Втехн}$ - значення затвердженого технологічного нормативу допустимого викиду i -тої забруднюючої речовини, мг/куб.м;

q_{v_0} - значення об'ємної витрати газопилового потоку від джерела утворення i -тої забруднюючої речовини, приведене до нормальних умов, куб.м/с;

T - час роботи джерела утворення i -тої забруднюючої речовини в режимі наднормативного викиду (перевищення технологічного нормативу допустимого викиду), год.

5. Розрахунок маси наднормативного викиду забруднюючої речовини в атмосферне повітря при перевищенні технологічного нормативу допустимого викиду газоподібних продуктів горіння здійснюється за формулою:

$$m_i = 3,6 \times 10^{-6} \times (\bar{\rho}'_{Bi} - \rho'_{Втехн}) \times q_{v_{0ст}} \times T, \quad (9),$$

де m_i - маса наднормативного викиду i -тої забруднюючої речовини в атмосферне повітря від джерела утворення цієї забруднюючої речовини, т;

$\bar{\rho}'_{Bi}$ - середнє значення масової концентрації i -тої забруднюючої речовини, приведене до регламентованого вмісту кисню, нормальних умов, у перерахунку на сухий газ, мг/куб.м;

$\rho'_{Втехн}$ - значення затвердженого технологічного нормативу допустимого викиду i -тої забруднюючої речовини, приведене до регламентованого вмісту кисню, нормальних умов, у перерахунку на сухий газ, мг/куб.м;

$q_{v_{0ст}}$ - значення об'ємної витрати газопилового потоку від джерела утворення i -тої забруднюючої речовини, приведене до стандартних умов, куб.м/с;

T - час роботи джерела утворення i -тої забруднюючої речовини в режимі наднормативного викиду, год.

6. Розрахунок маси наднормативного викиду забруднюючої речовини в атмосферне повітря від джерела викиду, який здійснюється без дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами, здійснюється за:

характеристиками джерела викиду (джерела утворення), зафіксованими у відповідній документації юридичної особи незалежно від форми власності та господарювання, фізичної особи, фізичної особи - підприємця, а також юридичної особи-нерезидента (звіт по інвентаризації викидів забруднюючих речовин, технологічні регламенти виробництва, режимні карти роботи паливовикористовуючого обладнання, питомі викиди (показники емісії));

даними державних статистичних спостережень з охорони атмосферного повітря за формою № 2-ТП (повітря);

результатами інструментально-лабораторних вимірювань;

методиками для розрахунків маси викидів забруднюючих речовин за час роботи джерела без дозволу на викиди.

7. Розрахунок маси наднормативного викиду забруднюючої речовини в атмосферне повітря від джерела викиду (утворення), який здійснюється без дозволу на викиди, за результатами інструментально-лабораторних вимірювань здійснюється за формулою

$$m_i = 3,6 \times 10^{-6} \times \bar{\rho}_{\text{Ві}} \times q_{\text{V}_0} \times T, \quad (10),$$

де m_i - маса викиду i -тої забруднюючої речовини в атмосферне повітря від джерела викиду (утворення) без дозволу на викиди, т;

$\bar{\rho}_{\text{Ві}}$ - середнє значення масової концентрації i -тої забруднюючої речовини трьох об'єднаних проб за результатами вимірювань її вмісту в газопиловому потоці від джерела викиду (утворення), приведене до нормальних умов, мг/куб.м;

q_{V_0} - значення об'ємної витрати газопилового потоку від джерела викиду (утворення) i -тої забруднюючої речовини, приведене до нормальних умов, куб.м/с;

T - час роботи джерела викиду (утворення) i -тої забруднюючої речовини без дозволу на викиди, год.

8. У разі невиконання в установлені в дозволі на викиди забруднюючих речовин терміни запланованих заходів щодо скорочення викидів забруднюючих речовин розрахунок маси наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря здійснюється за формулою

$$m_i = 3,6 \times 10^{-6} \times (\rho_{\text{В1}} - \rho_{\text{В2}}) \times q_{\text{V}} \times T, \quad (11),$$

де m_i - маса наднормативного викиду i -тої забруднюючої речовини в атмосферне повітря у разі невиконання в установлені терміни запланованих заходів, т;

$\rho_{\text{В1}}$ - значення затвердженого гранично допустимого викиду i -тої забруднюючої речовини, наведених в дозволі на викиди мг/куб.м;

$\rho_{\text{В2}}$ - значення гранично допустимого викиду i -тої забруднюючої речовини наведених в дозволі на викиди, мг/куб.м;

q_v - значення об'ємної витрати газопилового потоку від джерела викиду i -тої забруднюючої речовини, наведених в дозволі на викиди, куб.м/с;

T - час роботи джерела викиду i -тої забруднюючої речовини в режимі наднормативного викиду у разі невиконання в установлені терміни запланованих заходів, год.

9. Розрахунок маси наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря в результаті аварійних викидів здійснюється на підставі матеріальних балансів, довідок юридичних осіб незалежно від форми власності та господарювання, фізичних осіб, фізичних осіб-підприємців, а також юридичних осіб-нерезидентів про втрати сировини чи матеріалів або розрахунковим методом згідно з методиками для розрахунків маси викидів забруднюючих речовин.

10. Розрахунок маси наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря внаслідок несанкціонованого спалювання відходів різного походження, поживних залишків та іншої рослинності здійснюється розрахунковим методом згідно з методиками для розрахунків маси викидів забруднюючих речовин.

11. Час роботи джерела в режимі наднормативного викиду визначається з моменту вчинення порушення до моменту його усунення з урахуванням фактично відпрацьованого часу.

У разі відсутності інформації про фактичні години роботи час роботи джерела в режимі наднормативного викиду визначається за річним часом роботи джерела, зазначеним у звіті з інвентаризації викидів у пропорційному співвідношенні періоду джерела в наднормативному режимі, годин/рік.

12. Факт усунення порушення може бути підтверджений:

даними інструментально-лабораторних вимірювань, виконаних територіальними та міжрегіональними територіальними органами Держекоінспекції, уповноваженими Держекоінспекцією на проведення відповідних вимірювань, або юридичними особами незалежно від форми власності та господарювання, фізичними особами-підприємцями, а також юридичними особами-нерезидентами у присутності державного інспектора;

отриманням дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами;

документами, що підтверджують виведення з експлуатації устаткування, від якого було зафіксовано наднормативні викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря.

IV. Розрахунок розмірів відшкодування збитків за наднормативні викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря

1. Розмір відшкодування збитків за наднормативний викид однієї тонни забруднюючої речовини в атмосферне повітря розраховується на основі розміру мінімальної заробітної плати, установленої на дату виявлення порушення, помноженої на коефіцієнт 1,1, з урахуванням регульовальних коефіцієнтів (додатки 1, 2) і показника відносної небезпечності кожної забруднюючої речовини.

Розмір збитків розраховується за формулою

$$З = m_i \times 1,1П \times A_i \times K_T \times K_{zi} , \quad (12),$$

де Z - розмір збитків, грн;

m_i - маса наднормативного викиду i -тої забруднюючої речовини, т;

$1,1П$ - розмір мінімальної заробітної плати ($П$) на дату виявлення порушення за одну тону умовної забруднюючої речовини, помноженої на коефіцієнт $(1,1)$, грн/т;

A_i - безрозмірний показник відносної небезпечності i -тої забруднюючої речовини;

K_T - коефіцієнт, що враховує територіальні соціально-екологічні особливості;

K_{zi} - коефіцієнт, що залежить від рівня забруднення атмосферного повітря населеного пункту i -тою забруднюючою речовиною.

Загальний розмір відшкодування збитків розраховується як сума розмірів збитків за наднормативний викид в атмосферне повітря кожної забруднюючої речовини.

2. Безрозмірний показник відносної небезпечності i -тої забруднюючої речовини (A_i) визначається із співвідношення за формулою:

$$A_i = 1/ГДК_i , \quad (13),$$

де $ГДК_i$ - середньодобова гранично допустима концентрація або орієнтовно безпечний рівень впливу (ОБРВ) i -тої забруднюючої речовини, мг/куб.м.

Для речовин з $ГДК$ більше одиниці в чисельнику вводиться поправний коефіцієнт 10.

Для речовин, за якими відсутня величина середньодобової гранично допустимої концентрації, при визначенні показника відносної небезпечності береться величина максимальної разової $ГДК$ забруднюючої речовини в атмосферному повітрі. Для речовин, за якими відсутні величини $ГДК$ і $ОБРВ$, показник відносної небезпечності A_i приймається рівним 500.

3. Коефіцієнт, що враховує територіальні соціально-екологічні особливості (K_T), залежить від чисельності мешканців населеного пункту, його народногосподарського значення і розраховується за формулою

$$K_T = K_{нас} \times K_{\phi} , \quad (14),$$

де $K_{нас}$ - коефіцієнт, що залежить від чисельності жителів населеного пункту та визначається згідно з додатком 1;

K_{ϕ} - коефіцієнт, що враховує народногосподарське значення населеного пункту та визначається згідно з додатком 2.

4. Коефіцієнт, що залежить від рівня забруднення атмосферного повітря населеного пункту i -тою забруднюючою речовиною (K_{zi}), визначається за формулою

$$K_{zi} = \rho_{wi} / \text{ГДК}_{\text{СДІ}}, \quad (15),$$

де ρ_{wi} - середньорічна концентрація i -тої забруднюючої речовини за даними прямих інструментальних вимірів на стаціонарних постах за попередній рік, мг/куб.м;

$\text{ГДК}_{\text{СДІ}}$ - середньодобова гранично допустима концентрація i -тої забруднюючої речовини, мг/куб.м.

У разі, якщо в населеному пункті інструментальні вимірювання концентрації цієї забруднюючої речовини не виконуються, а також якщо рівні забруднення атмосферного повітря населеного пункту i -тою забруднюючою речовиною не перевищують ГДК, значення коефіцієнта K_{zi} приймається рівним 0,1.

Директор Департаменту екологічної
безпеки та дозвільно-ліцензійної діяльності

С. Лук'янчук

ПОВІДОМЛЕННЯ

про оприлюднення проекту наказу Міністерства екології та природних ресурсів України «Про затвердження Методики розрахунку розмірів відшкодування збитків, які заподіяні державі в результаті наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря»

Проект наказу Міністерства екології та природних ресурсів України «Про затвердження Методики розрахунку розмірів відшкодування збитків, які заподіяні державі в результаті наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря» для подальшого направлення його на погодження до заінтересованих центральних органів виконавчої влади.

Назва органу виконавчої влади, що розробляв регуляторний акт
Державна екологічна інспекція України

Назва структурного підрозділу, що розробляв регуляторний акт, адреси та телефони

Відділ державного екологічного нагляду (контролю) атмосферного повітря Департаменту державного екологічного нагляду (контролю).

Новопечерський пров., 3, корпус 2, м. Київ, 01042, тел.: 044-521-20-45.

Зазначений проект наказу оприлюднений на офіційному веб-сайті Державної екологічної інспекції України www.dei.gov.ua.

Зауваження та пропозиції до зазначеного проекту від фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань приймаються протягом місяця з дня оприлюднення на поштову адресу (Новопечерський пров., 3, корпус 2, м. Київ, 01042).

**В.о. Голови Державної
екологічної інспекції України**

 І. ЯКОВЛЄВ

**Аналіз регуляторного впливу
проекту наказу Міністерства екології та природних ресурсів України
«Про затвердження Методики розрахунку розмірів відшкодування
збитків, які заподіяні державі внаслідок порушення законодавства про
охорону атмосферного повітря»**

I. Визначення проблеми

Відповідно до пункту 1 частини першої стаття 1 Закону України «Про охорону атмосферного повітря» (далі – Закон) атмосферне повітря - життєво важливий компонент навколишнього природного середовища, який являє собою природну суміш газів, що знаходиться за межами жилих, виробничих та інших приміщень. Атмосферне повітря є одним з основних життєво-важливих елементів навколишнього природного середовища. Його забруднення є однією з найгостріших екологічних проблем багатьох міст України. Це пов'язано з високою концентрацією промислового виробництва, розвиненою транспортною інфраструктурою та щільністю населення. Наслідком цього є значне навантаження на біосферу. Небезпечний рівень забруднення атмосферного повітря є одним з факторів зростання рівня захворюваності та смертності населення країни.

Відповідно до статті 50 Конституції України кожен має право на безпечне для життя і здоров'я довкілля та на відшкодування завданої порушенням цього права шкоди.

Статтею 2 Закону передбачено, що відносини в галузі охорони атмосферного повітря регулюються цим Законом, Законом України "Про охорону навколишнього природного середовища" та іншими нормативно-правовими актами.

Відповідно статті 34 Закону шкода, завдана порушенням законодавства про охорону атмосферного повітря, підлягає відшкодуванню у порядку та розмірах, встановлених законом.

Частиною четвертою статті 68 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» передбачено, що підприємства, установи, організації та громадяни зобов'язані відшкодувати шкоду, заподіяну ними внаслідок порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища, в порядку та розмірах, встановлених законодавством України.

Розроблення та прийняття акту обумовлено необхідністю перегляду старої редакції Методики розрахунку розмірів відшкодування збитків, які заподіяні державі в результаті наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря з метою приведення до чинних нормативно-правових актів, а також встановлення єдиного підходу до визначення розмірів відшкодування збитків, заподіяних державі в результаті наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами (організованими та неорганізованими) суб'єктів господарювання.

Відсутність такої методики унеможливить нарахування збитків завданих державі внаслідок забруднення атмосферного повітря та невиконання заходів щодо скорочення викидів забруднюючих речовин. Такі дії приведуть до безкарності суб'єктів господарювання, які порушують вимоги природоохоронного законодавства у частині охорони атмосферного повітря, подальшого безвідповідального його забруднення та ненадходження до бюджету коштів на природоохоронні заходи у галузі охорони атмосферного повітря.

Відповідно до Положення про Державну екологічну інспекцію України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19.04.2017 № 275, Держекоінспекція, відповідно до покладених на неї завдань пред'являє претензії про відшкодування шкоди, збитків і втрат, заподіяних державі внаслідок порушення законодавства з питань, що належать до її компетенції, та розраховує їх розмір.

Здійснення державного нагляду (контролю) за додержанням вимог природоохоронного законодавства у сфері охорони атмосферного повітря покладено на Державну екологічну інспекцію України та її територіальні і міжрегіональні територіальні органи.

Дія наказу поширюється на державних інспекторів України з охорони навколишнього природного середовища та державних інспекторів з охорони навколишнього природного середовища відповідних територій та визначає розрахунок розмірів відшкодування збитків, які заподіяні державі в результаті наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря.

У разі встановлення посадовими особами Державної екологічної інспекції України та її територіальними та міжрегіональними територіальними органами фактів наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря, відповідно до Закону України «Про охорону атмосферного повітря» шкода, завдана порушенням законодавства про охорону атмосферного повітря, підлягає відшкодуванню.

Так за результатами здійснення заходів державного нагляду (контролю) у сфері охорони атмосферного повітря у 2018 році було проведено 6636 перевірок за результатами яких пред'явлено 976 претензій на загальну суму 194745,349 тис. грн.

Відсутність затвердженого в установленому порядку обчислення розміру відшкодування збитків, які заподіяні державі в результаті наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря унеможливить нарахування збитків завданих державі внаслідок забруднення атмосферного повітря та невиконання заходів щодо скорочення викидів забруднюючих речовин. Такі дії приведуть до безкарності суб'єктів господарювання, які порушують вимоги природоохоронного законодавства у частині охорони атмосферного повітря, подальшого безвідповідального його забруднення та ненадходження до бюджету коштів на природоохоронні заходи у галузі охорони атмосферного повітря.

Основні групи, які зазнають вплив від проблеми:

Групи	Так	Ні
Громадяни	+	-
Держава	+	-
Суб'єкти господарювання	+	-

Зазначена проблема не може бути розв'язана за допомогою ринкових механізмів.

Проблема, яку пропонується врегулювати в результаті прийняття регуляторного акта, є важливою і не може бути розв'язана за допомогою ринкових механізмів, оскільки, зазначене питання регулюється виключно нормативно-правовими актами.

II. Цілі державного регулювання

Проект акта спрямований на розв'язання проблем, визначених у попередньому розділі аналізу регуляторного впливу. Прийняття проекту акту забезпечить:

реалізацію вимог Законів України «Про охорону навколишнього природного середовища» та «Про охорону атмосферного повітря»;

єдиного підходу до визначення розмірів відшкодування збитків, заподіяних державі в результаті наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами (організованими та неорганізованими) суб'єктів господарювання;

прозоре та зрозуміле нарахування збитків;

зменшення ризику корупційних зловживань.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей

1. Визначення альтернативних способів

Вид альтернативи	Опис альтернативи
Альтернатива I	Прийняття проекту акта. Зменшить кількість правопорушень у сфері охорони атмосферного повітря та приведення до вимог чинних нормативно-правових актів. Встановить єдиний та чіткий підхід до обчислення розмірів відшкодування збитків, заподіяних державі в результаті наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами (організованими та неорганізованими) суб'єктів господарювання.

	<p>Сприятиме збереженню, поліпшенню та відновленню стану атмосферного повітря, запобіганню та зниженню рівня його забруднення. зменшення ризику корупційних зловживань. Забезпечить реалізацію вимог законів України «Про охорону навколишнього природного середовища» та «Про охорону атмосферного повітря».</p> <p>Повністю відповідає потребам у вирішенні проблеми.</p>
Альтернатива 2	<p>Залишення існуючої на даний момент ситуації без змін.</p> <p>Не забезпечує досягнення цілі та вирішення проблеми.</p> <p>Існуюча ситуація залишиться без змін, що сприятиме вчиненню порушень у сфері охорони атмосферного повітря.</p>

2. Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей

Оцінка впливу на сферу інтересів держави

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	<p>Забезпечення збереження, поліпшення та відновлення стану атмосферного повітря, запобіганню та зниження рівня його забруднення.</p> <p>Зменшення кількості правопорушень у сфері охорони атмосферного повітря та приведення до вимог чинних нормативно-правових актів.</p>	Відсутні
Альтернатива 2	Ситуація залишиться без змін	<p>1. Погіршення стану атмосферного повітря.</p> <p>2. Відсутність єдиного підходу до порядку визначення розмірів відшкодування збитків, заподіяних державі в результаті наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними</p>

		джерелами (організованими та неорганізованими) суб'єктів господарювання
--	--	---

Оцінка впливу на сферу інтересів громадян

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	Збереження, поліпшення та відновлення стану атмосферного повітря, запобігання та зниження рівня його забруднення	відсутні
Альтернатива 2	Ситуація залишиться без змін	відсутні

Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	Здійснення господарської діяльності в прозорому правовому полі, що виявляється у чіткому розумінні ними наслідків порушення вимог законодавства у сфері охорони атмосферного повітря	відсутні
Альтернатива 2	Ситуація залишиться без змін	відсутні

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотирибальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного бала
Альтернатива 1	3	Прийняття

		запропонованого регуляторного акта встановить єдиний порядок обчислення розміру відшкодування та сплати збитків, які заподіяні державі в результатів наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря
Альтернатива 2	1	Цілі прийняття регуляторного акта не будуть досягнуті (проблема продовжує існувати)

Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця альтернативи у рейтингу
Альтернатива 1	<p>Зменшення правопорушень у сфері охорони атмосферного повітря.</p> <p>Забезпечення збереження, поліпшення та відновлення стану атмосферного повітря, запобігання та зниження рівня його забруднення.</p> <p>Здійснення господарської діяльності в прозорому правовому полі, що виявляється у</p>	<p>Додаткових фінансових витрат не передбачається.</p> <p>У разі прийняття акту: Для держави – передбачається стабільне наповнення державного бюджету.</p> <p>Для громадян витрати не передбачаються.</p> <p>Для суб'єктів господарювання – витрати передбачаються у разі порушення вимог природоохоронного законодавства</p> <p>Організаційне, матеріально-технічне</p>	<p>Цілі прийняття регуляторного акта можуть бути реалізовані повною мірою, що повністю забезпечить потребу у вирішенні проблеми, встановить однозначні прозорі вимоги під час обчислення розміру відшкодування та сплати збитків, заподіяних в результаті наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря</p>

	чіткому розумінні ними наслідків порушення вимог законодавства у сфері охорони атмосферного повітря.	забезпечення діяльності пов'язаної з нарахуванням та пред'явленням збитків здійснюватиметься Державною екологічною інспекцією та її територіальними органами в межах відповідного бюджетного фінансування	
Альтернатива 2	Ситуація залишиться без змін	Відсутні	Цілі державного регулювання не будуть досягнуті. Сприятиме допущенню порушень природоохоронного законодавства.

Проведення оцінки впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання, які будуть виникати внаслідок дії регуляторного акту, та розрахунок сумарних витрат суб'єктів господарювання розраховувати неможливо, оскільки встановити окремого суб'єкта господарювання можливо у разі виявлення наднормативних викидів в атмосферне повітря тільки під час здійснення заходів державного нагляду (контролю).

V. Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми

1. Механізм дії регуляторного акта

Основним механізмом для розв'язання визначеної проблеми є прийняття проекту наказу та фактична реалізація його положень.

Прийняття проекту наказу забезпечить приведення у відповідність до вимог чинного законодавства, встановлення єдиного підходу до визначення розмірів відшкодування збитків, заподіяних державі в результаті наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами (організованими та неорганізованими) суб'єктів господарювання, прозоре та зрозуміле нарахування збитків.

2. Організаційні заходи впровадження регуляторного акта в дію

Для впровадження цього регуляторного акта необхідно забезпечити інформування громадськості про вимоги регуляторного акту шляхом

оприлюднення його в мережі Інтернет - на офіційних веб-сайтах Мінприроди та Держекоінспекції.

Ризику впливу зовнішніх факторів на дію регуляторного акта немає.
Можлива шкода у разі очікуваних наслідків дії акта не прогнозується.

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні впроваджувати або виконувати ці вимоги

Реалізація наказу не передбачає додаткових фінансових витрат.

Оцінка можливості впровадження акта та виконання вимог акта суб'єктами господарювання висока.

Реалізація запропонованого акту не потребує додаткових матеріальних та інших витрат.

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акту

Строк дії запропонованого регуляторного акта встановлюється на необмежений термін.

Зміна терміну дії акта можлива в разі зміни правових актів, на вимогах яких базується проект.

Термін набрання чинності регуляторним актом – відповідно до законодавства: з дня його опублікування.

VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта

Виходячи з цілей запропонованого регуляторного акта, для відстеження результативності цього регуляторного акта обрано такі показники:

розмір надходження до державних та місцевих бюджетів – залежить від кількості та ступені важкості порушень вимог законодавства про охорону атмосферного повітря, виявлених під час заходів державного нагляду (контролю);

кількість суб'єктів господарювання, на яких поширюється дія акту;

кількість претензій пред'явлених на відшкодування збитків, заподіяних державі в результаті наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря;

сума пред'явлених збитків;

сума відшкодованих збитків;

рівень поінформованості суб'єктів господарювання та громадян з основних положень акту - високий рівень. З цією метою регуляторний акт оприлюднено на офіційних веб-сайтах Мінприроди та Держекоінспекції.

ІХ. Визначення заходів, за допомогою яких буде здійснюватися відстеження результативності регуляторного акта

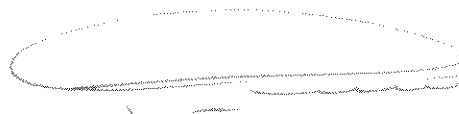
Базове відстеження результативності вищезазначеного регуляторного акта буде здійснюватися через 1 рік після набрання чинності цим актом.

Повторне відстеження планується здійснити через 2 роки після набрання чинності регуляторного акту, в результаті якого відбудеться порівняння показників базового та повторного відстеження. У разі виявлення нерегульованих та проблемних питань шляхом аналізу якісних показників дії цього акта, ці питання будуть врегульовані шляхом внесення відповідних змін.

Періодичне відстеження здійснюється раз на три роки, починаючи з дня виконання заходів з повторного відстеження, в тому числі у разі, коли дію акта, прийнятого на визначений строк, було продовжено з метою оцінки ступеня досягнення актом визначених цілей. Установлені кількісні та якісні значення показників результативності акта порівнюються зі значеннями аналогічних показників, що встановлені під час повторного відстеження.

Відстеження результативності вищезазначеного регуляторного акта проводитиметься шляхом аналізу звітності про результати державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища.

**В.о. Голови Державної
екологічної інспекції України**

 І. ЯКОВЛЄВ

« _____ » _____ 2019 року